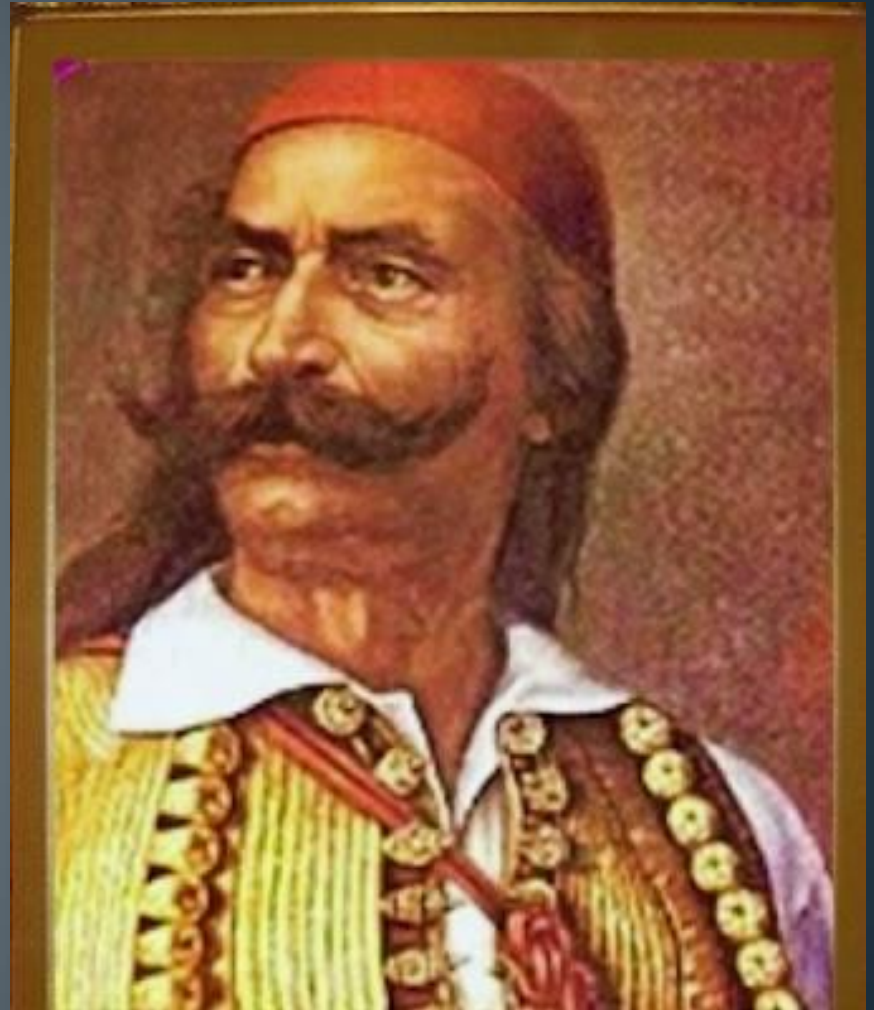

Χρήστος Αναγνωσταράς
&
Ιωσήφ Ξωπατέρας

Χρήστος
Αναγνωσταράς
(1760-1825)

Τα πρώτα χρόνια

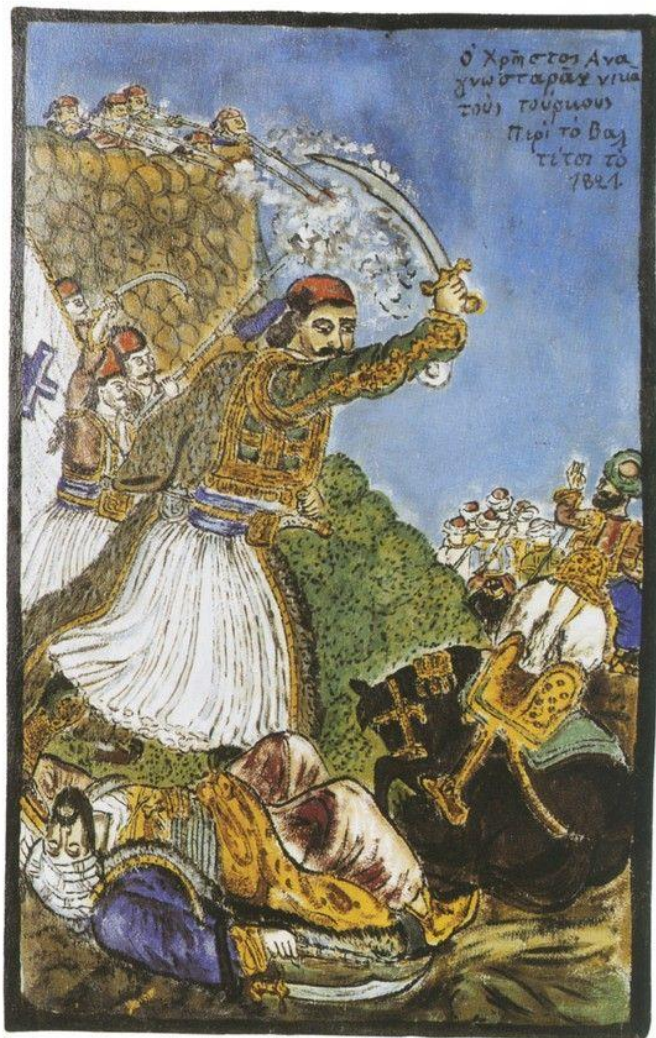
Γεννήθηκε στο χωριό Άγριλος της Αρκαδίας. Επειδή βοηθούσε στη λειτουργία τον πατέρα του, που ήταν παπάς, τον είπαν Αναγνώστη και επειδή ήταν ρωμαλέος το Αναγνώστης έγινε Αναγνωσταράς. Το πραγματικό του όνομα ήταν Χρήστος Παπαγεωργίου. Μικρός σκότωσε κάποιο προεστό και έτσι βγήκε στο βουνό.

Όταν οι Ρώσοι κατέλαβαν τα Επτάνησα, τον έκαναν ταγματάρχη με την υποχρέωση να στρατολογήσει 5.000 άνδρες από την Πελοπόννησο.

Η πολιορκία της Τριπολιτσάς

Στο ρωσοτουρκικό πόλεμο του 1806 έδρασε ποικιλότροπα, γι' αυτό και ο Βελή πασάς τον καταδίωξε και δήμευσε μέρος της περιουσίας του. Όταν το 1807 με τη συνθήκη του Τιλσίτ τα Επτάνησα επιστράφηκαν στους Γάλλους, αυτός διατήρησε τον τίτλο του ρώσου αξιωματικού για εννιά χρόνια ακόμα. Επειδή όμως δεν πληρωνόταν ταξίδευσε στη Ρωσία, για να απαιτήσει τους μισθούς του. Όταν βρισκόταν στην Οδησό, μυήθηκε στη Φιλική Εταιρεία. Το ίδιο χρονικό διάστημα, οι δυο γιοι του πνίγηκαν καθώς μετέφεραν με ένα καράβι την περιουσία που τους είχε μείνει.

Ο Χρήστος Αναγνωσταράς νικά τους Τούρκους στο Βαλτέτσι το 1821

Στη Μόσχα ο Καποδίστριας υποσχέθηκε να ικανοποιήσει τα οικονομικά αιτήματά του. Στην Κωνσταντινούπολη που πήγε, στη συνέχεια, αναδείχθηκε σημαντικό στέλεχος της Φ. Εταιρείας και ήταν αυτός που μύησε τον Παπαφλέσσα και τον Κολοκοτρώνη. Πήρε μέρος στην πολιορκία της Τριπολιτσάς, πολέμησε στο Βαλτέτσι και υποστήριξε τον Δ. Υψηλάντη στη διαμάχη του με τους προεστούς.

Το τέλος

Στην Εθνοσυνέλευση του Άστρους τάχθηκε με το μέρος των πολιτικών του Κουντουριώτη και διορίστηκε υπουργός στρατιωτικών. Πήρε μέρος στον εμφύλιο και έγινε σφοδρός αντίπαλος του Κολοκοτρώνη. Σκοτώθηκε στη Σφακτηρία, πολεμώντας γενναία, παρά την ηλικία του, τα στρατεύματα του Ιμπραήμ. Άφησε πίσω του τρεις κόρες χωρίς καθόλου περιουσία. Την περίοδο του Όθωνα, η Επιτροπή Στρατιωτικών Εκδουλεύσεων, που συστήθηκε αποφάσισε να δώσει στις κόρες του 52.000 γρόσια, για να μπορέσουν να επιβιώσουν. Τα χρήματα αυτά δεν τα πήραν ποτέ και έτσι έζησαν όσο έζησαν μέσα σε μεγάλη φτώχεια.

Η μάχη της Σφακτηρίας, πίνακας του λαϊκού ζωγράφου Παναγιώτη Ζωγράφου

Ιωάσαφ
Ξωπατέρας
(1788- 1828)

Τα πρώτα χρόνια

Καταγόταν από τη Μεσαρά και νεαρός ακόμα είχε γίνει καλόγερος στο μοναστήρι της Οδηγήτριας στη Γόρτυνα. Όταν ξέσπασε η επανάσταση στην Κρήτη, πήρε τα όπλα και άρχισε να πολεμά κάτω από τις διαταγές του οπλαρχηγού Μιχάλη Κουρμούλη. Με τα κατορθώματά του γρήγορα έγινε το φόβητρο των Τούρκων στο Ηράκλειο και η ελπίδα των χριστιανών.

Μέσα από τον πύργο, που σώζεται μέχρι σήμερα στον περίβολο του μοναστηριού, ο Ξωπατέρας και οι σύντροφοί του έδωσαν σκληρή και άνιση μάχη που κράτησε τρία ολόκληρα μερόνυχτα. Σήμερα ο πύργος του Ξωπατέρα, είναι επισκέψιμος και φιλοξενεί διάφορα αντικείμενα λαϊκής τέχνης και καθημερινής χρήσης των παλιών Κρητικών.

Όταν η πρώτη φάση της επανάστασης στην Κρήτη έκλεισε άδοξα (1824), έφυγε μαζί με το γιο του Κουρμούλη Δημήτρη και τον γαμβρό του Ασρινό έξω από το νησί. Επέστρεψαν όμως, όταν η Γραμβούσα έγινε ορμητήριο για μια νέα επανάσταση, και άρχισαν και πάλι να χτυπούν αμείλικτα τους Τούρκους. Το 1827, βρέθηκε με 50 άνδρες, μεταξύ των οποίων και ο γνωστός Μιχαήλ Κόρακας, στο μοναστήρι της Οδηγήτριας. Εκεί έσπευσαν να τους πολιορκήσουν 800 Τούρκοι. Όλοι σχεδόν συμφώνησαν ότι όφειλαν να φύγουν, γιατί ήταν αδύνατον να κρατήσουν απέναντι σε τόσους εχθρούς. Αυτός ήταν αμετάπειστος. Έτσι έμεινε, και με τρεις συντρόφους του βγήκαν έξω από το μοναστήρι και αρχικά ανέκοψαν την έφοδο των εχθρών.

Το τέλος

Στη συνέχεια, υποχώρησαν και κλείστηκαν στον πύργο του μοναστηριού. Μαζί του είχε και την αδελφή του, η οποία βοηθούσε με κάθε τρόπο τους τέσσερις άνδρες. Τρία μερόνυχτα άντεξαν τις λυσσασμένες επιθέσεις των Τούρκων. Οι άλλοι σκοτώθηκαν, ενώ ο ίδιος με την αδελφή του συνέχιζαν τον αγώνα. Σιγά, σιγά τα πολεμοφόδια τέλειωναν και τελικά έμειναν μόνο τρεις σφαίρες. Οι Τούρκοι, που αντιλαμβάνονταν τι συνέβαινε, άρχισαν να πλησιάζουν, για να κατασπαράξουν το θύμα τους, από το οποίο τόσα είχαν υποφέρει. Βγήκε τότε έξω ο φοβερός καλόγερος, κρατώντας στο ένα χέρι το σπαθί του και στο άλλο την πιστόλα του. Στόχος του ήταν να σωθεί, διασπώντας τον κλοιό των εχθρών ή να σκοτωθεί. Έπεσε πάνω στους Τούρκοι και αφού σκότωσε μερικούς, κυριολεκτικά κατακρεουργήθηκε.

Πάντως είχε προφτάσει στις τελευταίες μόνο συγκρούσεις να σκοτώσει, όπως λένε, πάνω από 100. Λέγεται επίσης ότι είχαν τόσο μίσος των Τούρκων εναντίον του, ώστε του έκοψαν το κεφάλι και ανάγκασαν την αδελφή του να το κρατά στον ώμο της, μέχρι να φτάσουν στο στρατόπεδό τους.

Η λαϊκή μούσα δεν μπορούσε να μην υμνήσει το γεγονός...

***Πουλιά μη κελαηδείτε
Σαββάτο γη Δευτέρα,
γιατί του εσκοτώσανε
προχθές τον Ξωπατέρα...***

**Μνημείο αφιερωμένο
στον Ξωπατέρα**